

CONVERSES A LA SALA

CARLES M. BALSELLS

LLUÍS LLACH, LA PARAULA PERMANENT

A contrallum, sense l'embolcall de la música que la gent ha fet ja seva, Lluís Llach era un altre Lluís Llach. Un Llach del qual s'esperava només la presència i la paraula. La paraula permanent.

Tenia un punt de bellesa, aquella imatge del cantant mític que esdevenia conversador, enmig de la penombra de la sala. I escoltar com desgranava paraules, quasi a manera de monòleg, sobre les qüestions que l'Antoni Dalmau mirava de posar-li, era una mena de regal. El Llach més intimista parlava de manera pausada i serena a una sala plena de gent que l'escoltava qui sap si a l'ombra de la nostàlgia.

Parlava a poc a poc, a vegades amb un fil de veu imperceptible, a vegades rotund i compromès, sovint amb gotetes d'humor tendres i alguna també de càustica potser per deixar clar que era el Llach de sempre. Va explicar coses del seu llarg camí de privilegi —«no em reconec en aquest foc d'artificis on la vida d'artista es viu poc lluminosament i esdevé punt de referència desmesurat»—, del seu compromís amb la terra i la gent del Priorat —«em costa molt no comprometre'm amb allò que està passant al voltant»—, va evocar els seus pares —«el meu pare metge, la

meva mare mestra...»—, no es va oblidar dels primers temps —«*la sort de trobar gent com l'Espinàs o Miquel Porter, de poder cantar a l'Olympia de París*»—, no va fer sang de les etapes difícils del franquisme —«*calia superar la censura prèvia amb astúcia, m'acusaven de soliviantar al públic amb les lletres de les cançons*»—, va passar de puntetes per les èpoques del govern de Pujol —«*alguna conselleria hauria volgut que desaparegués...»*—, va denunciar els grans poders —«*Reagan, Tachter i Joan Pau II són culpables*»—, no es va estalviar de fer retrets als socialistes —«*el canvi és encara pendent*»—, es va declarar disposat al compromís als llocs on ell cregui que pot fer falta —«*sóc un apassionat de la vida...»*—, va deixar anar gotes d'esperança per a un país, el nostre, en procés de canvi —«*tenim un lloc al món si ho fem bé*»—, va preservar, una vegada més, la seva intimitat —«*vull viure dintre la més estricta normalitat*»—... Va ser proper i, a mesura que avançava la conversa, les imatges que

es projectaven a las pantalles d'un original escenari amb roba estesa, semblaven més llunyanes, més grises, més d'un temps definitivament tancat com a etapa, però en molts aspectes viu i actual encara i amb la mateixa necessitat que surti un altre «avi Siset» que aplegui lluita i resistència. «*Som el resultat de la voluntat de ser, mereixem el futur si la força creativa d'aquest país hi creu.*»

La gent escoltava en silenci, un silenci extraordinari. Les cançons del Llach restaven en la memòria lligades a la persona i al personatge i al llarg itinerari de compromís que va ser i és encara. Fresquejava a fora, però a dintre el vespre de primavera tenia la calidesa del Lluís Llach confessant-se al públic fidel, a vegades amb una mica d'enyor —«*nostàlgia en tinc moltíssima...»*—, d'altres ferm en la decisió que va prendre de plegar tocant el cel —«*no me n'he anat cansat*»—, sovint amb la paraula que sembla que no s'acaba —«*la música en mans de les multinacionals*

és un instrument d'alienació per als adolescents»— però que es fa escoltar i que, en tot cas, és pensament llargament meditat.

Hi havia un punt de nostàlgia també en la gent. La nostàlgia dels anys que passen, del silenci de la persona referent, de mirar tot el que Llach havia significat per a tants d'aquest poble. Quaranta anys de cançons, de coherència, de testimoniatge.

Es feia tard perquè, quan alguna cosa interessa, sempre sembla que el temps corre més de pressa. El Lluís va respondre preguntes i ho va fer agraint allò que les preguntes deixaven entendre. Admiració, respecte, agraïment pel cantant, pel músic, pel poeta, per l'amic dels seus amics, pel compromís amb trossos concrets de terra i en projectes. Una copeta de vi, alçada a contrallum, assaborida a poc a poc, com la conversa, hauria estat un final perfecte. Lluís Llach proper, Lluís Llach en el record.